

BALLADA Z ROKOKA.

Psáno roku 1900.

I.

Válečná vichřice zanesla tři koketné gracie v napudrovaných účesech, v střevíčkách s červenými opatky z Paříže až do Čech. Nebránily se jako holubice bouří schvácené, když zoufale bijí bílými křídly do vichru a do černavy mraků až do vysílení.

Samy se daly té vichřici. S lehkou myslí šly za svými galantními rytíři, kteří se vypravili šířit slávu francouzské zbraně, ale nemohli být bez zábav a bez rozkoše, kteří měla skvělá jména a skvělé roční renty.

Za listopadové, chmurné noci r. 1741 dobyl Prahy hrdina budoirů i bojiště, Moric Saský. Na jaře pak velel tu hrdý a nádherný maršálek hrabě Belleisle, „gouverneur de l'Europe“.

Tenkráté vlál i nad jihem našeho království bělostný prapor se zlatými liliemi. Od vsi Paračova až k Ostrému vrchu a k Ostrovcům v půl kole na kolik hodin kolem Mirotic v tu stranu k Písku a v Písku samém plno Francouzů, pěších a jízdy, nejvíce dragonů a karabiníků.

Ty tři milovné hrdlice zavál vítr do nevelkého, staročeského zámku, jenž byl hrubě zanedbán, poněvadž tu nepřebýval nikdo z duchovní vrchnosti, mající svůj klášter daleko odtud. Zámek byl důkladný,

ale bez rafinovaného pohodlí, na jaké mladé dámy zvykly. Pokoje mohutných zdí, zvláště u oken, bez čalounů, podlahy bez koberců; nábytek sice z tvrdého dříví, ale staromodní. Nikde hedvábného, pohodlného fauteuilu, žádné hebounké sofa na konci s výkrojkem pro krinolinu, po stěnách ani rytiny nějaké rozkošné selanky pastýřské nebo galantní slavnosti dle Patera nebo Watteaua, a místo ozdobeného krbu s římsou plnou roztomilých drobotin a s umělými hodinami, jež by nyně a sladce do ticha zahrály, ohromná, kachlová kamna zelená, s kranclí, vysoká skoro až do stropu.

Tiché, jako zakleté pokoje nikdy snad neslyšely kovové struny klavíru; za to co den ohlas těžkých dřeváků, klapajících venku na dlažbě nádvoří. A výhledem také nelákaly.

Tu roubené příbytky doškových střech pod zámekem, vymletá k nim dolů cesta, v druhou stranu prosté zámecké nádvoří s lipou u brány, v níž sedal mušketýr s copem nedbale pleteným, vrásčitý vysloužilce zažloutlý, nevlídného, černého pohledu.

A z těchto dvou oken jaký výhled v šerý, zarostlý oupadl Malý park snad kdysi, ne však Le-Notreovský. Divočina, v níž houštiny a stromy rostly, jak se jen přírodě ráčilo, nic dle pravidla, bez formy, netknuté nůžkami, bez bosketů a pyramid, stezky nevysypané, zapadající jako v pralese pod klenbou starých javorů a lip, tratící se u vysoké trávě a houští, kdež se stmívalo i kdy ještě hořely růžově zlaté prosvity západu po kmenech a v ztichlých korunách.

Když nejstarší z těch tří Pařížanek, třiatvacetiletá, nevelká Therese, pikantní kráska, vyhlédla, jak přijely, do té pusté zahrady, vykřikla, dělala se a tam že by večer nešla ani za živý svět.

„Já bych šla,“ rozhodně se hlásila urostlá, kyprá Lucile, stojíc vedle Theresy u jednoho okna, „ale jen na dostaveníčko.“

„Ale ne s hrabětem,“ štipla Therese.

„Oh, ten by se bál rýmy.“

„Ale jeho adjutant ne.“

„A já také ne.“

Obě se zvonivě zasmály.

Třetí z dam, nejmladší, kteréž říkaly Mimi jako její milovník markýz a ritmistr, stála u druhého okna, klobouček na ruce, v kvítkovaných, světlých šatech, hledíc mlčky do stromů a houštin pusté zahrady, jež dřímaly v poledním tichu. Byla útlá, něžná a svěží jako porosený květ. Tmavé, velké oči dlouhých řas zamyšleně strnuly, jak duch jim bůh ví kam odešel. Až na ni Therese škádlivě zavolala, což ona, bojí-li se také té pouště.

„Ne, nebojím, budu tam chodit,“ jakoby se ze snu probírala, mírně a s úsměvem.

„Sama?!“ žasla Therese. „Ah, jistě číst psaníčka od matinky.“

„Ano a vzpomínat —“

„Na zahradu Luxembourg, na Montmorency,“ vzdychla Lucile emfaticky.

„Ó jen na zahrádku a na tichou alej při měsíčku,“ přiznávala Mimi žertem, v němž se pozachvěl tón tichého stesku.

„A zaplakat si, viďte! Jak jste sentimentální, má milá Mimi!“

„Mlč, Mimi,“ rázně těšila Lucile. „dosud nebylo v té cikánské zemi tak zle. A v tomhle Trianonu bude snad ještě líp. Však nám na to vyložíš karty.“

II.

Nevyložila, neboť odpoledne přijeli páni. Nejprve hrabě, plukovník, rytíř Lucilin, padesátník, povadlý, ale elegantní. Uvítal je roztomile (Lucilu něžně), jako domácí pán a hostitel. Bydlel tu již dva dny a dal si tu zařídit byt, jak jen bylo možná. Dámám se omluvil, že jich neuvítal u brány, že ho zdržela služba, oh, jaké starosti — Ale teď že se pobaví, oči mu prosvítaly, páni že brzo přijedou, že mají své eskadrony v sousední vesnici, zatím aby si dámy prohlédly ten zakletý zámek, ježž jako čarovné víly promění v rozkošné hnízdečko, v chrámek Venušin v pustině —

Procházka začala plukovníkovým bytem, jeho „salonem“, i jeho toaletním pokojem, kdež se na stolku modralo, zelenalo, bělalo škatulkami a hrněčky, kdež se jiskřily flakony s eau de Levante i de Cologne, kde visel bělostný plášť na pudrování.

Rozveselily se tou procházkou. Žvatlaly, žertovaly; zařizovaly si ty své pokoje jakoby byly na theatinském nábřeží nebo v některé z ulic u Louvru a měly čalounika na zavalanou. Lucile začala ve svém (byl hned vedle plukovníkova), že si dá ty bílé, fádni stěny pokryt zeleným brokátem mezi zlatými lištami a sofa a fauteuily květované na červené půdě, a tady zrcadlo, tady benátské zrcadlo, nade dveřmi obraz —

Hlasitěji se zasmály, když Therese ve svém pokoji pustila se přede vším na tu „obludu“, když bořila ohromná kamna svou drobnou nožkou a umístovala útulný krb.

Mimi vzpomněla nejprve na klavír, na klavír od Aubiera, krásně černý, s bronzovými nohami, to že by si zahrála a zazpívala —

„Nějakou Colléovu,“ přidával s úsměvem plukovník a vyšeptalým hlasem hned notoval:

„Jamais la fierté,
 Chez ces belles,
 Mortelles,
 Ni la vanité
 N'a gâté
 Leur beau —

Nedozpíval. Therese vkročivši do Mimina pokoje, rozpustile na něj zavolala ukazujíc do zahrady:

„A sem budete, hrabě, chodit na dostaveníčka.“

„Já?!“

„Lucile si přeje.“

„Večer snad?!“ —

„Večer —“

„Ah, jaký nápad, má milá! To by byla krásná rýma!“

Hrabě se divil, co že se všechny tři gracie jeho nápadu tolik smějí. A smály se ještě venku, až u brány přestaly. Jakoby mrazivý stín na ně padl. Mušketýr je tak zarazil, žlutá, nevlídná jeho tvář, i jak nechutě vstal, aby vzdal čest, a jak na ně upřel oči.

„Nepříjemný člověk,“ Lucile se odvrátila.

„Včera jich dostal španihelkou. Neochotná can—“

„Jaký má pohled,“ Mimi se otrásla, „zlé, divné oči!“

„Ah, nechte ho, hned už uvidíte jiné, toužící a šťastné, jak vás shlédnou.“ Plukovník stanuv pod lipou, zastínil dlaní zrak, po té ukázal před se do svěži, zelené krajiny, nad níž vzduch jen zářil, a zvolal:

„Páni už jedou.“ — —

III.

Přijeli, Mimin markýz ritmistr a Theresin hrabě ritmistr, oba značně mladší nežli plukovník, oba napudrovaní, s copy, v třírohých, premovaných kloboucích, v lesklých uniformách, elegantní, oba na bělouších s přiseknutými ohony.

Pod lipou se uvítali se svými kráskami, jichž neviděli celé dva dni. Z pod lípy, kde se chvěly zlaté prosvity i stíny, šly ty tři páry kolem zasmušilého mušketýra. Ani si ho nevšimli a neviděli, jak mračně za nimi hledí, a neslyšeli kletbu, jež promkla se mu zařatými zuby.

Tři páni, tři dámy zasedli společně v největším pokoji, jež plukovník ustanovil za jídelnu. Jedli a víno pili plukovníkovo. Ze sklepa je v láhvích vynášel panský hajný v zámku bydlící, jenž měl mnoho dětí a chudý deputát, jenž lakotivě sníval o pokladě pod kořeny v lese, o plné čepici stříbrných tolarů a s nouzí sháněl groš.

Trnul počítaje, co tu padne drahého vína, co ho jen rozlejí, a ty paničky, ty paničky vystřižené, jak se k oficírům mají, jak se smějí, jak repetí, a ta maličká kalíšek pozvedá a ta velká jak položila obrstovi ruku na rameno, kolem krku — Sama!

Voják, jenž byl zároveň lokajem, vzal od hajného po každé láhve, pro které s ním byl ve sklepě, a ukázal hned ku dveřím, a tak pyšně, tak panský, aby postál a počkal. Nevšimli si ho, že tu stál, že čeká, že odešel, že se vrátil. Bavili se, smáli, těkali v hovoru tu i doma, o Praze přišla řeč, jaký tam život, přece jen jiný, nežli tady na těch bídných samotách, jaké tam společnosti u maršála, u vévody Birona a vévody d'Estrées, a co hrabě Tessé, a jaké tam novinky, tam že přece zvědí o světě, t. j. o Pa-

řízi, „gouverneur de l'Europe“, maršálek, že má s ní spojení přes Německo, a všude podložené příležitosti, aby co nejrychleji dovážely, co má Paříž vzácného, paštiky, lahůdky —

Na ty vzpomněl plukovník mhouře očima, vta-huje dech sešpulenými rty, a markýz na to, jak asi u dvora, kdo zas upadl ve Versaillesch do nemilosti. Lucile zasteskla po módě, tady že jsou, oh, pozadu, že budou musít v noci do Paříže, až se vrátí. Therese zatoužila po divadle, co asi Montmenil*) v Co-moedii, to že se divadlo smíchy otřásá, že by ho zas chtěla vidět, zasmát se — Pak i zazpívala ve-selý kuplet, jak o něj hrabě poprosil, o ten, co za-číná:

„Il faut qu'aux échos je dise
L'état de mon coeur —“

Vyšeptalým svým hlasem se i přidal, když všich-ni po sloze vpadli rozpustile v refrain:

„Ahl ah! quelle ardeur!
Quelle vive ardeur!“

Zpívali s Theresou rozjaření a pak se dali do smíchu, jak pojednou padl Therese do očí stín hrůzy, když jako malé děcko vzpomenuvší sobě na děsi-vou postavu z pohádky, se optala, a co ti panduři, to že je snad hrozné vojsko, v červených pláštích, černí a takové kníry, hrozné a jako smola, a oči — a šavli v zubech, pistole v rukou — Jak ukazo-vala očima, rukama tleskali, ah, jaký to rozkošný pandur —

Jen Mimi ztichla. Zpustlá zahrada se jí mihla, jak jejím houštím, její tmou plíží se osmáhlý, černý

*) Slavný herec, syn Lesageův.

muž za mužem, každý v červeném plášti, každý nůž v ruce — Až se lekla, když kolem zatleskali, když mladý hrabě ritmistr vzav Theresu kolem pasu, zdvihl kalíšek rudého, jiskřivého vína a zvolal: „Vive la joie!“ a když kolem všichni tak po něm náhle a najednou radostně vybuchli v žáru vína a krve —

Pak karty zašustěly a stříbro, zlato cinkalo. Hajný ode dveří viděl, jak vysvítily dukáty v malých sloupkách i po různu před plukovníkem, před oficíry, a jak se ztrácelo, jak ty „paničky“ je shrabovaly a smály se, vykřikovaly.

Maně se do předu nachyloval, dychtivě na špičky nastupoval, natahuje krk a taje dech. Tolik zlata, tolik zlata! Oči se mu vykulovaly, ruce se zachvěly.

Voják ho šfouchl, co civí, ať s ním jde. Světlo rozžehli, vína přinesli, pak postavili svíčky na stůl. Vše na něm a kolem vysvítilo, kalíšky, láhve, zlato uniforem, bílá hrdla a šije dam (Lucilina růžověla), zářivé oči pod tmavým, klenutým obočím, pudrované účesy nad ním —

Nejjasněji zlato, hajnému jen zlato, dukáty. Oslňovaly ho a mihlo se mu, kdyby si tak mohl do nich hrábnout, jen jednou třeba, jen jednou!

Hrabě ritmistr vstal a s ním Therese. Smáli se jim, ale markýz s Mimi už také nezůstal. Pak se Lucile vztyčila jako prut, jako květ vysokého stvolu.

Vybílenou chodbou rozlilo se stříbrné rozjasnění. Nad zpustlou zahradou, nad měkkým mrakem stmělých stromů stál jasný měsíc. Pár za párem přešel chodbou v tlumeném hovoru, v blaženém smíchu, až Therese u prahu svého pokoje zaklokotala do ticha bílé chodby:

„Quelle ardeur!
Quelle vive ardeur!“ — —

V to zazvonil Lucilin smích, dvěře se zavřely, jedny, druhé, třetí. Po chodbě ticho, svit měsíce a nehnuté stíny oken. —

Pod lipou u brány mušketýr na lavičce proti měsíci v plném světle a proti mušketýru hajný. Rozkládal, vykládal jako pohádku, s očima dosud vyjevenýma, co viděl, co peněz, zlata, co dukátů!

Mušketýrova žlutavá tvář, v tom světle zsinalejší, chmuřila se ještě vic. Mlčky poslouchal o nenáviděných cizincích, o „paničkách“, že všecko vyhrály, všecko zlato, až se hněvivě z hluboka utrl:

„Paničky! Čubky!“ —

IV.

Páni po ránu odjeli. Bez nich šel den po tichoučku. Starý zámeček jako zaklený; zpustlá, zarostlá zahrada dřímala nehnutě v červnovém parnu. Dusno v ní, pod starými stromy, nad stezkami, v houštinách, z jejichž šera se probělávaly jako motýlové skleslých křídel květy černého bezu a dýchaly těžkou vůní.

V tom zeleném přítmi prosyceném omamivým dechem ptala se svého orakula Mimi na kamenné lavičce, zbarvené žlutým lišejníkem. Před ní lavičkou řádky karet, karta vedle karty, řádek pod řádkem. Nad nimi mladá hlava, jež se lekala stínů tušení a věřila v tajná znamení. A tu srdcové eso, jemuž hrozí křížkový král, a — ó hrůza — pikové eso!

Lucile stanula u lavičky, tiše, jako ze země vyrostlá, jako Diana z houštiny se vynořivší, urostlá, štíhlá, shovívavě se usmívajíc tomu začarování mladé družky, jež jí ani netušila.

„Co říkají, jak bude?“

Mimi pozvedla svých laních očí.

„Ó zle, milá Lucile,“ teskný povzdech se jí zachvěl přes svěží rty, „tajný nepřítel je tu a chystá smrt —“

Lucile se zasmála.

„Nepřítel je všude, jsme v nepřátelské zemi; ale nač máme rytíře. Zbytečně se děsíš.“

Stezkou dolů zatřítkovala Therese a s trilkem k nim sběhla.

„Utíkám, začíná tu strašit.“

„Kdo, co —“

„Nuda.“

„To je brzo,“ Lucile se smála, „a páni přijedou až za dva dni —“

„Ty zatím ohledáváš terrain, Lucile,“ škádlila Therese.

„Ó je výborný, jenže tu číhá nepřítel, jak právě Mimi z karet vyčetla.“

„Ah, ten tu číhá všude, nuda, dlouhá chvíle. Ale já se jí nedám, budu ji zabíjet a vy mně musíte pomáhat! —“

Než byl to těžký zápas v té samotě. Ještě že páni pomáhali; někdy plukovník sám, někdy s ritmistry, když přijeli, když zasedli ve velkém pokoji, když se při sklenkách rozveselili, když přinesli nějaké noviny z kraje, o nepříteli, že se nehýbe, nebo jež přiletěly s ouředními depešemi z Prahy o Paříži, odkud nemohla se Mimi dočkati matčina dopisu, když hráli puff, trente-quarante, kdy zlato se blýskalo na stolku a mizelo v hedvábných váčkách dam, jak to dychtivě sledovaly lakomě svítící oči hajného, jenž s vojákem posluhoval. —

Ale páni zas odjeli, často i plukovník, a zase šly dni po tichoučku, volně, líně. Dámy už chodívaly

před bránu, pod lípu vyhlížet. Poprvé se chtěla Mimi od ní vrátit, když spatřila na lavičce zažloutlého mušketýra s šavlí na řemeně přes plece, v copu nepořádně upleteném, zase tak zamračeného. Therese se jí smála a Lucile ji vzala pod paždí, co si myslí, kdo by ustupoval před takovým sprostákem — A jak šla kolem něho, změřila ho jako plukovník ho zrakem měřival. Ale Mimi jen plaše na něj pohlédla.

A jednou pak se ho na smrt lekla. Pozdě odpoledne zašla si dolů do zpustlé zahrady, aby byla sama, aby unikla štěbetu a žertům družek, aby měla chvílku svou, kdy by si mohla zase přečíst matiččina psaní, zamyslit se nad nimi a rozběhnout se daleko, domů, jak ji teskná, žhavá, tajená touha nesla —

Nikdy tu nikoho nepotkala kromě Lucile; jednou se tu také plukovníkův pobočník houštím mihl. Toho odpoledne zahlédla, ještě nežli došla ku své lavičce ze stezky křovím v pravo v levo zarostlé stranou na malém plácku zaklopeném z pola vysokou houštinou, pod tou houštinou, mušketýra a hajného v šedé kamizole, třírohý klobouk v ruce a nevelkého, hlavatého sedláka či pacholka bez punčoch, v dřevákách, zarudlého, hrubých úst, toho, jež onehdy viděla, jak vyvážel plukovníka v prastarém, zámeckém kočáře.

Slunce za zahradou zapadalo, sem pod houští rozlil se temně žlutý přísvit. V něm stáli ti tři, v těžké vůni bezu, v zášeří houště. Pacholek něco vykládal chvatně a vzrušeně, mušketýr naslouchal jakoby vyjasněn a jednou i vykřikl, hajný sebou šukbal a skákal do řeči.

Mimi nerozuměla, co sedlák hlásil, že císařští už táhnou, že už s Francouzi začali, nerozuměla,

co vykřikl mušketýr svítě očima, že se musí všichni pobít, všichni, a co hajný přihazoval, co nabrali tu zlata, co dukátů — Nerozuměla, ale jak tu stáli v prožloutlém šeru a hrozivě vykládali, lekla se jich jako spiklenců. Křížkový král a pikové eso! Nebezpečství, smrt — Tajila dech, bála se pohnout, ale když mušketýrovy oči náhodou se obrátily v její stranu, útrhla se, ač jí nemohli vidět, a letěla stezkou vzhůru, rovnou do zámku.

„Mimi! Mimi!“ volala Therese v otevřeném okně a kývala, a kynul a pozdravoval vesele markýz, jenž vedle Theresy chvatně stanul.

Páni byli nahoře v pokoji. Přijeli z nenadání, ale jen na okamžik, jen se tu zastavili. Koně čekali u brány pod lipou a eskadrony dole ve vsi. Táhli kolem, jeli obhlídkou, nepřítel že se hnul, pravili, ale že to nic není, zítra že se zase vrátí, zítra že tu budou na jisto.

Markyz se usmál, vida, jak je Mimi ulekána.

„Zítra jistě —“ opakoval.

„A panduři,“ vpadla Therese, „to panduři táhnou? —“

„Ne, husaři se kdes ukázali — Snad byste se nebála, a těch! Ještě sklenku!“

Připili si na shledanou.

Dámy vyprovodily pány až pod lípu, pak se pustily pěšinkou k nedalekému hájku březovému. Za ním vábil tichý kout a Therese zajásala náhlým nápadem:

„Víte-li co! Tady je zítra překvapíme. Co uděláme: fête champêtre! Pojdte, přichystáme se.“ Chvátaly do zámečku. Mimi ze všech nejtíšší, zamyšlena. Měla na očích ty tři tam v zpustlé zahradě; a karty řekly —

V.

Za zámečkem tichý ouval; mírné svahy samá tráva nekosená, pestrým kvítím prokvétajíc, mateří douškou oddechujíc. Březový háj nad svahem při stezníku a ve svahu tu šedý buk, a tam dva ještě starší, košatější.

Stály tiše, sotva zašelestily do ticha toho idyllického koutku, z něhož nebylo nikam vidět nežli do trávy, do květů, do svahu, do korun buků, na modré nebe, na bílý, tichý oblak za březovým hájem zeleným, kmeny stříbrně protkaným.

Ze světa bylo to ústraní, ač ze zámku sem neměli daleko. Tam chystali druhého dne studená jídla, víno, jak Therese s Lucilou poručily. Páni měli přijet a všechny tři chtěly je čekat v oudolíčku. Sběhly březovým hájem jako na pastýřskou hru, pentle v napudrovaném účesu, v krátkých suknicích, v květovaných živůtkách krátkých, nad loket rukávů, v hedvábných punčochách, v nízkých střevíčkách, v slaměném kloboučku, každá s pastýřskou, vysokou holí. Z těch pentle povívaly, Mimi a Therese také s ramene, jak svěžím, rychlým krokem spěchaly svahem pod buky.

Začaly kvítí trhat, klobouky zdobit, guirlandy plést pro pány; až s nimi zasednou ve stínu pod bukem u bílého ubrusu v trávě, až s hora, z hájku zavane sem vesnická hudba, jak ji objednaly, kantora s houslemi a dudáka, jimž měl hajný na flétnu pomáhati.

Smály se a žvatlaly, vykřikovaly a těšily se, ohlížely, nejdou-li už hrabata s markýzem. Therese zatřikovala jako skřivan, najednou však přestala jakoby uťal, vyskočila z trávy ukazujíc na stezku, kdež se jí kmitl jakýs muž. Ale jen kmitl; hned uskočil za strom, jakoby se skrýval a je pozoroval.

Therese bujně rozveselená na něj volala, pak se pro něj i rozběhla. Lucile se zasmála, Mimi se lekla. Therese vedla si mušketýra, šla s ním k nim volajíc, že lapila starého fauna, aby chystaly věnce, že jej ověncí.

Mračil se, nechtělo se mu, ale musil, a pak musil i usednout pod bukem na vyvstalý kořen. Nežli se nadál, strhla mu Therese starý, třírohý klobouk. Smích zahlaholil nad lysým temenem, nad copem z ostatků vlasů, smích Theresin a Lucilin. Mimi stála tiše opodál, než i ona zapomněla na svůj strach, jak Therese deklamujíc verše z pastorální hry, něžně ovíjela svěžím věncem žlutavé, vrásčité čelo mračícího se mušketýra. Chloě byla, a on Dafnis, jak ho lichotně jmenovala, nedbajíc, že z pod kopretin a zvonků, z pod slziček, jasně žlutých drápků a divoké šalvěže bodaly ji zlé oči. — —

Z háje vyrazil hajný, bez flétny, a zkřikl něco; mušketýr vyskočil a strhnuv věnec, zahrozil pěští pastýrkám, zahrozil i divokými slovy a hnál se vzhůru k háji.

Tak se najednou vzepřel. Mladé pastýřky hleděly za ním v úžasu.

„Jen až přijde plukovník!“ pohrozila Lucile, a Therese přiložila velmi energicky:

„Musí ho potrestat —“

„Ach, mně se zdá, že se něco stalo —“ vydechla Mimi. A v tom vykřikla.

Z háje vyjel jezdec a sám, a ne plukovník aniž kdo z důstojníků. Strážmistr dragonský — Chvátal, koně měl zpoceného a sám byl zardělý jako krev. Dojížděje smekl třírohý klobouk a volal:

„Pryč, prosím, pryč do zámku!“

Běžely k němu a volaly jedna přes druhou, co je, co se stalo, kde jsou páni, a obklopily ho, jak seskočil s koně, zpocený, zardělý, jako vyděšený.

„Mon dieu Pisek! Je zle — císařští — Ohromná přesila — přepadli nás, ustupujeme, všude, odevšad, všecko ku Praze se žene a couvá — Prosím dámy — oh, mon dieu Pisek! Kdo by pomyslíl — tam jsme dostali, tam —“

„Parduři!“ vykřikla Therese.

„A táhnou sem —“ ptala se dychtivě Lucile.

„Panduři, husaři, všecko a jsou nám v patách —“

„A páni, pan plukovník —“

„Ten mne sem poslal, sám nemůže, a žádný, jsou s eskadronami proti nepříteli —“

„A nepřijdou sem —“

„Kdož ví, všude zmatek, ustupují, kudy možná — ku Praze —“

Mimi zbledla, Therese zaúpěla, Lucile trhla rameny.

„Rychle odtud, prosím, panduři nejsou daleko —“

Než otočil koně, daly se dámy do běhu. Jako tři křepelky běžely stezkou k březovému háji. Jako motýlové se jí zamíhaly v světlých barvách svých lehkých šatů a vlajících pentlí. V šeru háje zhasly, v něm zmizel i jezdec, jenž si koně vedl —

Dolina zase sama se šedými buky. Pod jedním zůstaly tři slaměné kloboučky, jeden plný květů, druhé dva kvítím vyzdobené, a tři pastýřské hole o šedý kmen opřené. Jejich pentle z lehka, vlnivě povívaly ze stínu do zářivého jasu.

Nad nimi šelest v šeré koruně. Smích pastýřek ztichl, z háje se hlas lkavé flétny ani neozval.

Ticho dolinou v slunci, v květech, pod březovým, zeleným hájem, za nímž stál na modrém nebi oblak jako ztuhlá bílá plachta v mrtvé tišině.

VI.

V zámečku na nádvoří hluk, křik, klapot dřeváků, rachot kol, cvakot podkov. Vytahovali starý kočár a k němu vyváděli koně. Zapřahal je pacholek, jež spatřila Mimi s mušketýrem a hajným dole v parku. Po mušketýru ani vidu. Z dam si toho žádná nepovšimla, jak v tom vzrušení a chvatu přiběhly na zámek, jak začaly skládat na cestu.

Za to hajný byl při nich a s nimi v pokojích a pomáhal, jimi nezavolan, ale té chvíle vhod. Šaty, prádlo, skvosty do škatul, do vaků. Lucile uklízela i z plukovníkova pokoje. Vzrušení se jí chvělo v hlasu, v živých pohybech, nepozbývala však rozvahy. Energii a rozhodnost v ní vzbudila nebezpečná chvíle, jež zmátla její družky. Therese tím hrozným chvatem se teprve vyděsila, jakoby už panduři byli v zámku a hlavy řezali.

Marně Lucile domlouvala, že strážmistr je chrání, že stojí s četou přede vsí, že nepřitele zdrží. —

Mimi jako ovečka, chvěla se, slzy se jí hrnuly do očí. Tušení se plnilo, strašná mátoha ze všad vyvstávala. Ach máti, matinka! Už jí neuvidí! Tiskla se k Lucili, konala jako v bezvědomí vše, co poroučela, aby si složila to a to, aby na peníze nezapomněly, aby si váčky daly za řadra. Mimi i karty vzala, nevěduc, bez pobídky, maně; v ten okamžik vešla Lucile naposled přehlédnout plukovníkův pokoj, zdali tam něco nenechaly — Na okně ještě pou-

zdro, v něm krásná, drahá bambítka; vzala ji a kvapně ven, ven —

Vyrazily všechny v ten okamžik, kdy jako divý přiharcoval jezdec vyslaný strážmistrem ze stráže přede vsí, aby už jely, že panduři se již ukázali. Jen vyřídil, bodl koně, otočil a jako ďas z nádvoří ven, až mu copánek v týle lital.

Vskočily do archy jak byly v pastýřském obleku, do archy mezi škatule a vaky, pod její zašlý kryt, kdež bylo dusno a páchlo kolnou, senem a slamou. Lucile byla ráda, že hajný s tesákem po boku vylezl na kozlík k hlavatému pacholkovi hrubých úst. —

Vydechla si, když se kočár hnul, když rachotě vyjel ze zámku.

Mimi se pokřižovala i Therese.

Zámeček ten tam, v pravo, v levo vše mizelo, archa rachotíc sebou házela, koně v prudkém honu dusali. Pastýřky seděly jako u vidění. Krajinu neznaly, nevěděly kudy jedou. Spoléhaly jen, že dál od Písku, ku Praze, kam ustupují také jejich rytíři. Náhlý útěk, porážka krajanů, strach před pandury, strach, sejdou-li se s milovníky — jako v hrozném vidění jely.

Lucile vyhlížela oknem, Therese se jí nervosně dotazovala, co panduři, co, je-li je vidět — Mimi v koutku příkrčená, jako ptáček když teskně líkne, zaúpěla hlasem pláče plným:

„Ó maman! Ma chère maman!“

V tom Therese zase hněvně vybuchla, co si myslili, to že jsou rytíři, tak je opustit, tak je nechat! —

Slunce zapadalo, krajinou se rozlilo ostré žluto a od lesnatých chlumů rostly stíny. U starého dubu se kočár pojednou zarazil; s kozlíku se ozvaly hru-

bé hlasy. Therese vykřikla, Lucile přitiskla kvapně tvář k pravému okénku. Nespatřila nic, za to do levého nahlédla žlutavá tvář a pohled zlých očí z ní zableskl. A zmizel, jako vidění to zmizelo. Ale Mimi upírala ještě na to místo, do skla své velké, tmavé oči hrůzou rozšířené a vykřikla:

„To byl on, vrátný, ten s tím pohledem! Oh, ti jsou to — oh!“

„Co by tu dělal,“ konejšila Lucile; srdce se jí však hnulo nepokojem a začala se lekat, když vůz se zas rozjel a když marně volala ven, aby zastavili, když náhle zahnuli se silnice na polní cestu opuštěnou, prázdnou, když zahlédla před sebou dlouhý les, nad nímž vystávala mračna. Byl černý, pustý a smutný. —

Ve voze dusno a u stropu černého krytu se již šero shlukovalo. Therese se začala modlit, Mimi, jak maně se dotkla karet, vytáhla je, zdvihla první list, druhý, třetí — Srdcové eso, křížkový král a — pikové eso, smrt!

Vyjevené oči upřela na Lucili a chvějíc se zašeptala:

„Vidíš? Oh ma chère maman!“ Therese se dala najednou do pláče a chytla ji kolem krku, a hned zas Lucili, jež se chtěla usmát, ale zbledla a sáhla po pistoli. Stín lesa na ně padl a ze zadu zavolal drsný hlas, do předu něco zavolal, ten hlas, jenž v oudolíčku pod bukem jim tak divoce pohrozil.

VII.

Cesta lesem prázdná, pustá a po lese mrtvé ticho. Stromy jako sloupy v šeru se traticí, kmeny vousinatým mechem sivé ve změní kosmatých větví. Kmen i půda, suché, hnědé jehličí i zelené oasy sa-

metového mechu ve stínu. Les pod mrakem němý. Jen klasy vysoké trávy u cesty se z lehounka kolébaly a po keři v osyce neklidný mžikot: každý list se chvěl a třásl.

V ticho zachrastil štěrk, zarachotila kola. Na cestě mezi stromy koně v starém kočáru. Vyjeli na širší a tu zarazili. S kozlíku spustil se hajný, jako vyjevený obnažil tesák a přiskočil k jednomu oknu. Ke druhému ze zadu mešketýr s šavlí v ruce, s zuřivostí v očích. V kočáře výkřik, Mimin hlas, volání, výkřiky všech. Sklo z okének se řinčíc vysypalo, hrozivé hlasy zařvaly do vozu.

Z vozu rudě zablesklo, střelná rána zahoukla. Netrefila, ale rozdráždila. Šavle a tesák se zamihaly; ve voze jek smrtelné hrůzy, zoufalé svíjení se a zápas mladých těl, jež z těsné prostory chtěla vyrazit a uniknout smrtelným ranám. Do hlucha křičely o pomoc.

Hlas po hlase ztich', naposled Mimin v koutku krví zalitém.

Oh maman!

VIII.

Ani pomstít jich nepřišli jejich rytíři. Nemohli. Kde jaký Francouz chvatem ustupoval ku Praze v ochranu krajanské posádky, a všude, po všech řadách se ozývalo plné úžasu, žalu i hněvu:

„Mon dieu Pisek!“

Ráno našli venkované ty tři mladé, francouzské pastýřky. U cesty ležely zbodané, krví zalité, mezi rozmetanými škatulemi a zotvíranými vaky. A kareť kol jakoby rozsil. Byly také krví skropeny a zhnědlé ty skvrny stvrdily jejich věštbu.

Přišli lidé a politovali cizinky, že tak mladé, tak krásné —

„Jako tři laně!“ řekl starý myslivec s šedým obočím, jež mu viselo nad očima jako houšť. „Které mizerné duše to spáchaly! Bůh je potrestej, laňky zabijet!“ —

Pochovali je tu, kde zhynuly. Karty rozvál vítr po lese.

*

Bůh ztrestal všechny tři: sedláka chromotou, strom v lese zabil hajného, a mušketýr, bez šavle, bloudil krajem a blábolil hrůzy šíleného mozku.

*

Žal matky, již dcera v poslední hodině zoufale volala, dávno přebolel. A zapomenuli tam ve vlasti. Ale v cerhoňských lesích trojí znamení věčného slitování ochraňuje od mlh zapomenutí zapadlé hrobů mladých Francouzek, jež rozmarnou pastorálu, jež lehký kuplet svého života dokončily v krvi a hrůze.
